

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Lingvistická analýza čínských nemocí a jejich aktuálnost

Linguistic analysis of chinese diseases and their topicality

OLOMOUC 2015 Michaela Grycová

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ondřej Kučera

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité
prameny a literaturu.

V Olomouci 3.5.2015

Podpis: .....

ANOTACE

Tato práce se zabývá analýzou čínských názvů nemocí a jejich aktuálností. Názvy, které mají více než jednu variantu, jsou rozděleny do kategorií podle typu převodu do jazyka. Hlavním cílem práce je zjistit, které varianty jsou na základě vyhledávání termínů v internetových vyhledávačích momentálně nejaktuálnější. Poté tyto termíny porovnat z hlediska lingvistické analýzy s celým vzorkem a zjistit, které kategorie převládají při výběru termínů do slovní zásoby jazyka. Dalším výstupem práce je vytvoření aktuálního slovníku vybraných názvů čínských nemocí.

Klíčová slova: analýza, čínské nemoci, lexikologie, aktuálnost termínů, vznik nových slov,

Počet stran: 66

Počet slov: 9 561

Počet znaků: 49 701

Počet použitých monografií: 14

Počet elektronických zdrojů: 7

Počet příloh: 2

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu mé práce panu Mgr. Ondřeji Kučerovi za cenné rady a připomínky při zpracovávání bakalářské práce.

EDIČNÍ POZNÁMKA

Při přepisu čínských znaků jsem používala standardizovanou transkripci pinyin. V práci jsou všechny znaky uvedené ve zjednodušené formě. V analýze se také objevují japonské názvy, u kterých používám takovou transkripci, jakou nabízel použitý slovník.

OBSAH

1. SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	9
2. ÚVOD.....	10
3. METODOLOGIE A ZDROJE	11
4. SLOVNÍ ZÁSoba	12
4.1. Technický jazyk.....	12
4.2. Termín.....	12
5. TVOŘENÍ SLOV V ČINŠTINĚ	13
5.1. Podstatná jména	13
5.2. Neologismy	14
5.2.1. Deskripce.....	14
5.2.2. Kompozice	14
5.2.3. Univerbizace	14
5.3. Výpůjčky.....	15
5.3.1. Fonetická výpůjčka	15
5.3.2. Fonetická výpůjčka s kategorií.....	15
5.3.3. Grafická výpůjčka	15
5.3.4. Hybridní výpůjčka.....	16
5.3.5. Kalk.....	16
5.4. Původní název.....	16
5.5. Kvantitativní lingvistika	16
5.5.1. Piotrowského zákon	17
6. LINGVISTICKÁ ANALÝZA.....	18
6.1. Názvy nemocí – 2 varianty	18
6.2. Názvy nemocí – 3 a více variant.....	39
6.3. Vyhodnocení.....	53

7. ZÁVĚR.....	56
8. RESUME V ANGLICKÉM JAZYCE	58
9. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	59
10. PŘÍLOHY	61

1. SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka 1: Termíny s dvěma variantami	53
Tabulka 2: Termíny s třemi a více variantami	54
Tabulka 3: Obě skupiny dohromady	54
Obrázek 1: Graf zastoupení termínů v kategoriích pro všechny termíny.	55
Obrázek 2: Graf zastoupení termínů v kategoriích pro aktuální termíny.	55

2. ÚVOD

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala lingvistickou analýzu čínských nemocí a jejich aktuálnost. Jazyk je dynamicky vyvíjející se systém, nejdynamičtější ve vývoji lexika. Tento problém vede k existenci synonymních názvů v jazyce. Ty mají schopnost přežít, nebo se naopak stávat zastaralými a pomalu z jazyka vymizet. Nejčastěji se s problémem setkáváme při vyhledávání výrazů ve slovnících. Slovníky většinou nabízejí škálu variant, ale už se z nich nedovíme, který výraz je aktuální nebo naopak zastaralý, a který v dané situaci použít. Proto považuji za důležité tomuto problému věnovat více pozornosti.

Pro výzkum jsem vybrala termíny z oblasti medicíny, protože je to jedna z rychle se vyvíjejících vědních disciplín, která je hojně ovlivněna západním světem, především v případech systematiky pojmenování. U jedné části termínů pravidlo systematiky neplatí – názvy nemocí. Názvy nemocí jsou odedávna součástí každého jazyka, ať už nepřesné a vágní. Stejně jako každá terminologie jsou pomalu ovlivňovány vývojem vědy, a proto zde můžeme najít širokou škálu způsobů tvoření názvů a výpůjček. Tímto se stávají vhodným zdrojem pro analýzu.

Korpus práce bude obsahovat vzorek názvů, u kterých se vyskytla více než jedna varianta. Cílem práce je lingvistická analýza společně s frekvenční analýzou termínů za účelem rozlišení aktuálních názvů od nepoužívaných a zjištění tendencí jazyka při selekci názvů do svého lexika. Přínosem práce bude zjištění, kolik z těchto názvů je skutečně aktivně používaných, a jaké mají zastoupení jednotlivé kategorie převodu slov. Dalším výstupem práce je vytvoření aktuálního česko-čínského slovníku názvů nemocí podle výsledků analýzy.

3. METODOLOGIE A ZDROJE

Práce je rozdělena do dvou oddílů – teoretická a praktická část. Teoretická část se zabývá vymezením termínů, způsobů tvoření čínských termínů a schopností přežívání slov v jazyce. Praktická část bakalářské práce bude zaměřena na analýzu synonymních čínských názvů nemocí. K tomu nejdříve využiji metodu lexikologické analýzy zkoumaného vzorku a poté určím četnost použití názvu v čínském vyhledávači Baidu.

Do praktické části jsem čerpala názvy lidských nemocí podle online dostupné klasifikace nemocí Světové zdravotnické organizace. Cílem bylo vyhledat vzorek názvů, které mají dvě a více variant. Pro nalezení čínských ekvivalentů jsem použila slovníky *Wenlin*, *Pleco*, *NCIKU* a *Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn*. Jako zdroje při etymologické analýze používám po čínské výrazy slovník *Hànyǔ wàilái cí cídiǎn* a výše zmíněné slovníky. Pro analýzu latinských výrazů používám internetový anglický etymologický slovník www.etymonline.com, český slovník cizích slov www.slovník-cizich-slov.cz a japonský slovník www.nihongodict.com.

Samotnou analýzu jsem rozdělila na dvě části. V první části budu analyzovat termíny, které mají jen dvě varianty, a v druhé části termíny, které mají tři a více variant. Každý termín je v přehledné tabulce seřazen abecedně podle českého názvu. V tabulce se nachází český název, čínský název a pinyin. Poslední sloupec je vyčleněn pro číslo, které zobrazuje počet nalezených výsledků ve vyhledávači Baidu. Termíny rozřazuji do několika kategorií podle toho, jakým způsobem byl název vytvořen – fonetické a grafické výpůjčky, fonetické výpůjčky s kategorií, kalky, původní názvy a neologismy vzniklé kompozicí, univerbizací a deskripcí. Použité kategorie blíže definuji v teoretické části, kde jsem se řídila především studií Zdenky Novotné. Přehledné tabulky s výsledky uvádím na konci analýzy, jak pro každou část zvlášť, tak pro celý vzorek. V celého vzorku poté vytvořím procentuální graf, který bude sledovat změny mezi celým korpusem a finální selekcí aktuálních názvů.

Při určování frekvenčnosti použití výrazu ve vyhledávači Baidu jsem analyzovala použití v hledaném významu. Pokud se výsledky sémanticky neshodovaly, neuvádím u nich žádné číslo. Je nutné dodat, že Baidu má limit sto milionů výsledků, což může v některých případech ovlivnit analýzu. Jako aktuální termíny vybírám ty, které se liší alespoň o jeden řád v porovnání s ostatními.

4. SLOVNÍ ZÁSoba

Slovní zásoba jazyka je soubor lexikálních jednotek, které charakterizují jistý společenský celek. Její velikost poukazuje na bohatost slovní zásoby a liší se pro každý jazyk. Celkový počet slov se nedá zjistit a samotní uživatelé jazyka ji nejsou schopni v plné míře využít. Slovní zásoba má své „jádro“. To zahrnuje velmi stará slova, která s jazyce přetrvávají nezměněna, a i když je jejich počet malý, zabírá jejich frekvence užití asi 90 % projevu. Většina slovní zásoby je ale proměnlivá a reaguje na změny ve společnosti. Hranice mezi jádrem a proměnlivou částí se nedá určit, protože dochází k neustálému prolínání – některá slova se dostávají z jádra na pomyslný okraj slovní zásoby, zatímco jiná do jádra vstupují. (Hauser 1980, s. 13-15) Kromě jádra si můžeme definovat také centrum lexikálního systému. To zahrnuje všechny členy běžně užívané slovní zásoby, tedy to, co také běžně označujeme jako aktivní slovní zásoba. V kontrastu s centrem je zde periferie slovní zásoby. Tam patří málo frekventovaná slova, slova cizího původu, a ta část zásoby, kterou označujeme jako pasivní. Zde stojí na hranici lexikální zásoby odborné názvosloví. (Čermák 1985, s. 15)

4.1. Technický jazyk

Názvy nemocí spadají do kategorie odborných medicínských termínů, a proto je nutné si jako první definovat technický jazyk a termín. Technický jazyk je varianta jazyka, která popisuje a definuje lexikum v rámci určité disciplíny neboli techné. Mohou se od běžně užívaného jazyka lišit způsobem tvoření nových názvů nebo flexí, nejvýznamnější složkou je ale složka lexikální. S výše zmíněnými změnami se setkáváme především v souvislosti s přejímáním výrazů. Technické názvosloví se vyznačuje strukturovanými přesnými názvy, které jsou často laikovy bez znalosti dané disciplíny nesrozumitelné a neznámé. Tím se stylisticky a sociolingvisticky odlišuje od běžné slovní zásoby. (Langslow 2000, s. 6-7)

4.2. Termín

Termín je základní jednotkou terminologie. Poštolková v knize O české terminologii definuje termín primárně jako pojmenování v systému vědního nebo

technického oboru vyznačující se nezávislostí na textu, monosémií a konkrétností. To ovšem neznamená, že synonymie mezi termíny neexistuje. V různých oborech může mít jeden termín různé významy, tzv. terminologická homonyma. Například *operace* může mít jiný význam v lékařství a informačních technologiích. (Poštolková 1983, s. 24) František Čermák dále uvádí, že termíny jsou většinou substantiva, která mají využití v odborném stylu. Aby se termíny zůstaly neutrální a zamezilo nežádoucím asociacím, fungují v tomto smyslu velice dobře cizí slova. Tím se ale stávají mnohem více nesrozumitelnými a ve snaze zpětně termíny přiblížit veřejnosti kalkováním vznikají pojmenovací dublety. V tomto případě nedochází k sémantickému posunu. (Čermák 1985, s. 95) Podle Langslowa je právě výše zmíněná translatabilita jedním z důležitých vlastností termínu, která ho odlišuje od netermínu. Nakonec ale upozorňuje, že termín a netermín na první pohled vůbec nemusí být gramaticky ani lexikologicky odlišný. Termín tedy musí splňovat jen podmínku, že mu rozumí odborník dané disciplíny a výraz je standardizovaný. (Langslow 2000, s. 8)

5. TVOŘENÍ SLOV V ČÍNŠTINĚ

Živý jazyk se neustále vyvíjí a obohacování slovní zásoby je přirozenou součástí. Některá slova se nově zařazují do slovní zásoby, jiná se stávají zastaralými. Způsob obohacování lexika se může lišit v závislosti na jazyku. (Hauser 1980, s. 97) Packard uvádí, že čínská nová slova mají tendenci být dvouslabičná, ale zároveň ne náhodně vytvořená. Naopak dává přednost derivaci existujících morfémů, které aplikuje podle pravidel tvoření slov v čínštině. Mezi takové patří kompozice, abreviace, výpůjčky a sémantické výpůjčky. (Packard 2004, s. 267).

5.1. Podstatná jména

Protože všechny termíny této práce jsou názvy, tedy podstatná jména, je důležité poznamenat, čím se čínská podstatná jména vyznačují. Packard uvádí několik typů podstatných jmen, podle vztahu jednotlivých morfémů. (Packard 2004, s. 80-85)

- **Složeníny** – výraz, který je utvořen z na sobě nezávislých kořenových slov, např. 冰山 bīngshān (ledovec).
- **Závislé složeníny** – skládají se z existujícího slova a závislého kořene, nebo dvou závislých kořenů, např. 电脑 diànnǎo (počítač) a 敌人 dírén (nepřítel).
- **Slovotvorné afixy** – podstatná jména utvořená spojením slova nebo závislého kořene a slovotvorného afixu, např. 鼻子 bízi (nos).
- **Gramatické afixy** – podstatná jména se skládají ze slova a gramatického afixu, např. 人们 rénmen (lidé).

5.2. Neologismy

Edward Lotko popisuje neologismy jako lexikální jednotku, která vznikla potřebou něco nového pojmenovat. Původně jsou to slova nevžitá a neustálená, ale postupem času se mohou zařadit do platné slovní zásoby a tím ztratit příznak novotvaru. (Lotko 2005, s. 78). Pro účely práce do neologismů zařadím slova vzniklá kompozicí, deskripcí a univerbizací.

5.2.1. Deskripce

Tuto skupinu uvádím z důvodu přítomnosti velkého počtu termínů, které spojuje popisný charakter názvu.

5.2.2. Kompozice

Novotvar, vzniklý skládáním již existujících morfémů. (Lotko 2005, s. 61)

5.2.3. Univerbizace

Způsob tvoření slov, kde sousloví přechází v jednu pojmenovávací jednotku. Děje se tak z důvodu jazykové ekonomie v hovorové řeči, slangu a odborném vyjadřování. (Čermák 1985, s. 106-107) Nové slovo je považováno za univerbizaci, pokud existuje doložitelný původní výraz, spojení či fráze, který obsahuje všechny komponenty nového slova. Packard ve své knize uvádí, že asi 70 % čínských slov

vzniklo kompozicí a asi 18 % univerbizací. Dále pokazuje na fakt, že není jednoduché rozlišovat mezi univerbizací a kompozicí, protože každý novotvar vzniklý kompozicí může být parafrázován delším výrazem nebo frází. (Packard 2004, s. 268)

5.3. Výpůjčky

5.3.1. Fonetická výpůjčka

Fonetická a významová složka pojmu je převzata cílovým jazykem a zároveň je tato složka převedena do fonologické soustavy cílového jazyka. (Novotná 1967, s. 613) V případě grafému dochází k jeho úplné substituci. Zároveň je nutné říci, že fonetická výpůjčka je také výběrem vhodného grafému částečně limitována. Dá se říci, že 90 % čínských znaků je nejen grafické znázornění fonému, ale do určité míry odráží i sémantickou složku slova. Proto při výběru grafému pro fonetickou výpůjčku se rodilému mluvčímu neznalému této výpůjčky může zdát postavení znaků v textu nesmyslné. Existují ovšem i případy, kdy se podaří nalézt grafém fonetické výpůjčky, který poukazuje na význam slova. V limitovaných případech mají všechny grafémy ve slově význam, např. 维他命 wéitāmìng (podporovat něčí život), nebo nese význam jen část např. 图腾 túténg (tú + obrázek). Tyto uměle vytvořené významové vztahy jsou zároveň často nepřesné a zavádějící. (Novotná 1968, s. 316)

5.3.2. Fonetická výpůjčka s kategorií

V této kategorii je nutné si vymezit ještě jednu podkategorii. Patří do ní výrazy, kde je fonetická výpůjčka opatřena ještě jedním morfémem, který ji přiřazuje k nějaké kategorii z důvodu sémantického. V případě názvů nemocí se jedná např. o morfémy 病 bing a 症 zhèng (nemoc).

5.3.3. Grafická výpůjčka

Je v kontrastu s fonetickou výpůjčkou. Je možná jen v jazycích, které používají ideografické písmo, a kde morfém není prostředkem fonologického zápisu. Do cílového jazyka se převede pouze grafém a fonetickou formu dostává podle fonologického systému cílového jazyka, bez ohledu modelový pojem. (Novotná 1967, s. 614) Jako případ

grafických výpůjček se ukázaly velmi praktické výpůjčky z japonštiny. Protože převzetí grafému jako už hotového slova se stalo velmi frekventovaným, dostaly se do čínštiny termíny z politiky, ekonomiky i vědy bez ohledu na to, jestli jsou japonská slova původní, přejatá z angličtiny nebo neologismy. (Novotná 1967, s. 616)

5.3.4. Hybridní výpůjčka

Definuje nový tvar, který nevznikl ani jedním z typů uvedených výpůjček. Nachází se někde na pomezí přejímky z cizího jazyka, ale zároveň si ponechává některé vlastnosti tvorby zcela nových slov. (Novotná 1967, s. 614)

5.3.5. Kalk

Kalk označuje doslovný překlad cizího výrazu. Kalky se vyznačují tím, že každý morfém zdrojového výrazu je nahrazen již existujícím ekvivalentem cílového jazyka. (Lotko 2005, s. 58)

5.4. Původní název

Sem patří názvy, které nebyly přejaty z jiného jazyka a ty, u kterých není možné prokázat jiný původ vzniku. Jedná se ve většině případů o monosylabické termíny nebo termíny, které pocházejí z čínské tradiční medicíny. Do této kategorie navíc zařazují názvy z čínských dialektů a dvouslabičné termíny, které vznikly z původních jednoslabičných sufixací následujícími morfémy - 子 zi, 风 fēng a 病 bìng.

5.5. Kvantitativní lingvistika

Tento termín označuje tu část lingvistiky, která využívá matematických metod jako statistika, matematická statistika nebo teorie pravděpodobnosti. V literatuře můžeme také najít termín statistická lingvistika podle typu použité matematické metody. V dnešní době se dá využívat při řešení sporného autorství, otázkách překladu, ve srovnávací lingvistice a sestavování počítačových programů v počítačové lingvistice. (Sedlačiková 2012, s. 7-

9) V práci uvádím jen jeden z několika zákonů kvantitativní lingvistiky, který se přímo zabývá vznikem a zánikem synonym v jazyce.

5.5.1. Piotrowského zákon

Jedná se o jeden ze zákonů kvantitativní lingvistiky, který popisuje změny v jazyce v časového jednotce. To zahrnuje rozšiřování slovní zásoby, rozmístění výpůjček v jazyce, neologismů, změny v deklinaci v časovém úseku (Turenne 2013). Dá se vyjádřit diferenciací rovnicí $p' = bp(1 - p)$. Aby se v jazyce nová forma ujala a nahradila formu starou, musí být zvážen počet jednotek (uživatelů), které mohou přenést tuto formu na změřený počet jiných jednotek, které používají formu starou. Tento model (logistická funkce) se hojně využívá v epidemiologii při stanovení růstu nákazy. Symbol b v tom případě znamená nakažlivost, p označuje tempo růstu nové formy. Výraz $(1 - p)$ znázorňuje množství zbývajících staré formy. (Szmrecsanyi 2014, s. 433-434)

6. LINGVISTICKÁ ANALÝZA

6.1. Názvy nemocí – 2 varianty

Africká trypanozomiáza (spavá nemoc)	非洲锥虫病	fēizhōu zhuīchóng bìng	741 000
--	-------	---------------------------	---------

Kalk z anglického african trypanosomiasis.

- řec. -iasis – označuje nemoc
- 非洲 fēizhōu – Afrika
- 锥虫 zhuīchóng – trypanosoma, protozoický parazit z rodu trypanosoma
- 病 bìng - nemoc

Africká trypanozomiáza (spavá nemoc)	昏睡病	hūnshuì bìng	1 040 000
--	-----	--------------	-----------

Kalk z anglického sleeping sickness.

- 昏睡 hūnshuì – letargie, spánek, letargický spánek
- 病 bìng - nemoc

Aids	艾滋病	àizībìng	100 000 000
------	-----	----------	-------------

Fonetická výpůjčka s kategorií z anglického Aids (acquired immune deficiency syndrome).

Aids	爱死病	àisǐbìng	62 100
------	-----	----------	--------

Fonetická výpůjčka s kategorií z anglického Aids (acquired immune deficiency syndrome).

Alergie	过敏	guòmǐn	100 000 000
---------	----	--------	-------------

Kalk z anglického hypersensitivity (jeden z dalších názvů pro alergii).

- 过 guò – překročit, přejít, přehnat, minout, nadměrně

- 敏 mǐn – citlivý, hbitý, chytrý

Alergie	变态反应	biàntài fǎnyìng	16 500 000
---------	------	-----------------	------------

Kalk z anglického allergia nebo německého Allergie.

- řec. allos – divný, zvláštní, jiný
- řec. ergon – aktivita, činnost
- 变态 biàntài – abnormální, anomálie
- 反应 fǎnyìng – odpověď, reakce

Alopecie	脱发	tuōfà	100 000 000
----------	----	-------	-------------

Kalk z anglického hair loss.

- 脱 tuō – ztratit, shodit, spadnout, zmizet
- 发 fà – vlasy

Alopecie	秃发病	tūfǎbìng	15 400
----------	-----	----------	--------

Kalk s kategorií z anglického baldness.

- 秃 tū – holý, nahý, plešatý
- 发 fà – vlasy
- 病 bìng – nemoc

Anémie	贫血	pínxuě	100 000 000
--------	----	--------	-------------

Grafická výpůjčka z japonského 貧血 hinketsu.

- 贫 pín – chudý, nedostatečný, postrádající
- 血 xuě – krev

Anémie	血亏	xuèkuī	3 250 000
--------	----	--------	-----------

Kalk anglického anaemia.

- řec. anaimia – ztráta krve, chudokrevný
- 血 xuě – krev
- 亏 kuī – deficit, ztráta

Aplastická anémie	障碍性贫血	zhàng'ài xìng pínxuě	6 270 000
-------------------	-------	----------------------	-----------

Neologismus – deskripce.

- 障碍 zhàng'ài – bariéra, překážka, blokáda
- 性 xìng – tvar, podoba, charakter, pohlaví
- 贫血 pínxuě – anémie

Aplastická anémie	再生不良性贫血	zàishēng bùliáng xìng pínxuě	126 000
-------------------	---------	---------------------------------	---------

Grafická výpůjčka z japonského 再生不良性贫血 saiseifuryouseihinketsu.

- 再生 zàishēng – regenerace, regenerovat
- 不良 bùliáng – špatný, škodlivý, nezdravý
- 性 xìng – tvar, podoba, charakter, pohlaví
- 贫血 pínxuě – anémie

Astigmatismus (cylindrická oční vada)	散光	sànguāng	13 700 000
--	----	----------	------------

Neologismus – kompozice.

- 散 sàn – roztrástit, rozptýlit, rozpráshit
- 光 guāng – světlo, paprsek, záře

Astigmatismus (cylindrická oční vada)	像散	xiàngsàn	1 090 000
--	----	----------	-----------

Neologismus – kompozice. I když je název uvedený jako astigmatismus, v tomto smyslu se téměř nevyskytuje. Častěji se užívá jako adjektivum astigmatický ve složeninách.

- 像 xiàng – jako, podobat se, být jako, vzhled
- 散 sàn - roztrástit, rozptýlit, rozpráshit

Autismus	自闭症	zìbì zhèng	100 000 000
----------	-----	------------	-------------

Grafická výpůjčka z japonského 自闭症 jiheishou.

- 自 zì – sám, vlastní, osobně
- 闭 bì – zavřít, zavřený, ukončit, uzavřít

- 症 zhèng - nemoc

Autismus	孤独症	gūdú zhèng	100 000 000
----------	-----	------------	-------------

Neologismus – deskripce.

- 孤独 gūdú – osamělý, opuštěný
- 症 zhèng – nemoc

Crohnova nemoc	克罗恩病	kèluóēn bìng	2 450 000
----------------	------	--------------	-----------

Kalk z Crohn's disease.

- 克罗恩 kèluóēn – fonetická výpůjčka jména
- 病 bìng – nemoc

Crohnova nemoc	克隆氏病	kèlóngshì bìng	611 000
----------------	------	----------------	---------

Kalk z Crohn's disease.

- 克隆氏 kèlóngshì – fonetická výpůjčka jména
- 病 bìng – nemoc

Dýmějový mor (černá smrt)	鼠疫	shǔyì	6 210 000
------------------------------	----	-------	-----------

Neologismus – kompozice. Název podle přenašeče choroby „kryší mor“

- 鼠 shǔ – myš, krysa
- 疫 yì – epidemie, mor

Dýmějový mor (černá smrt)	黑死病	hēisǐbìng	2 510 000
------------------------------	-----	-----------	-----------

Kalk s kategorií z anglického black death.

- 黑 hēi – černý, tmavý
- 死 sǐ – smrt
- 病 bìng – nemoc

Cystická fibróza	囊性纤维化	nángxìng xiānwéihuà	1 230 000
------------------	-------	---------------------	-----------

Kalk z cystic fibrosis.

- lat. cystic – měchýř, pytel
- lat. fibrosis – zmnožení vaziva (vláken) v orgánu
- 囊 náng – kapsa, váček, pytel
- 性 xìng – povaha, podstata, vlastnost
- 纤维 xiānwéi – vlákno
- 化 huà – změnit, proměnit, změna

Cystická fibróza	纤维囊泡症	xiānwéi nángpào zhèng	4 220
------------------	-------	--------------------------	-------

Kalk z cystic fibrosis.

- lat. cystic – měchýř, pytel
- lat. fibrosis – zmnožení vaziva v orgánu
- 纤维 xiānwéi – vlákno
- 囊泡 nángpào – měchýřek, malý puchýř
- 症 zhèng – nemoc

Down syndrome (trisomie 21)	唐氏综合症	tángshì zònghé zhèng	3 020 000
--------------------------------	-------	-------------------------	-----------

Kalk z anglického Down's syndrome.

- 唐氏 tángshì – fonetický přepis jména Down
- 综合症 zònghé zhèng – syndrom

Down syndrome (trisomie 21)	先天愚型	xiāntiān yúxíng	1 540 000
--------------------------------	------	-----------------	-----------

Kalk ze starého názvu pro Downův syndrom – mongolian imbecility, mongolism.

- 先天 xiāntiān – vrozený, přírodní
- 愚 yú - hloupý
- 型 xíng – model, typ, vzor

Dyslexie	诵读困难	sòngdú kùnnán	114 000
----------	------	---------------	---------

Kalk z dyslexia.

- řec. dys- – špatný, obtížný
- řeč. legein – mluvit
- 诵读 sòngdú – číst nahlas
- 困难 kùnnán – problém, potíže, nesnáze

Dyslexie	阅读障碍	yuèdú zhàng'ài	1 530 000
----------	------	----------------	-----------

Kalk z dyslexia.

- řec. dys- – špatný, obtížný
- řeč. legein – mluvit
- 阅读 yuèdú – číst
- 障碍 zhàng'ài – překážka, zábrana

Ebola	埃博拉	āibólā	17 500 000
-------	-----	--------	------------

Fonetická výpůjčka z anglického Ebola (geografický název – místo v africkém Kongu, kde byla nemoc poprvé studována).

Ebola	伊波拉	yībōlā	300 000
-------	-----	--------	---------

Fonetická výpůjčka anglického Ebola (geografický název – místo v africkém Kongu, kde byla nemoc poprvé studována).

Enuresis (noční pomočování)	夜尿症	yèniàozhèng	278 000
-----------------------------	-----	-------------	---------

Grafická výpůjčka z japonského 夜尿症 yanyoushou.

- 夜 yè – noc, večer
- 尿 niào – moč, močit
- 症 zhèng – nemoc

Enuresis (noční pomočování)	遗尿	yíniào	17 700 000
-----------------------------	----	--------	------------

Kalk z enuresis.

- lat. enuresis – inkontinence, neudržení moči
- 遗 yí – ztratit, ztracený, vypustit, opomenout

- 尿 niào – moč, močit

Fóbie	恐惧症	kǒngjù zhèng	25 000 000
-------	-----	--------------	------------

Kalk s kategorií z anglického phobia.

- řec. phobos – panický strach.
- 恐惧 kǒngjù – strach, děsit se, hrůzný
- 症 zhèng – nemoc

Fóbie	恐怖症	kǒngbù zhèng	2 780 000
-------	-----	--------------	-----------

Grafická výpůjčka z japonského 恐怖症 kyoufushou.

- 恐怖 kǒngbù – strašidelný, hrozivý, děsivý, strašný
- 症 zhèng – nemoc

Gangréna	坏疽	huàijū	4 590 000
----------	----	--------	-----------

Grafická výpůjčka z japonského 壞疽 eso.

- 坏 huài – špatný, zničený, zkažený
- 疽 jū – z čínské tradiční medicíny: podkožní vřed, hluboký vřed

Gangréna	脱疽	tuōjū	365 000
----------	----	-------	---------

Neologismus – kompozice.

- 脱 tuō – ztratit, shodit, spadnout, zmizet
- 疽 jū – z čínské tradiční medicíny: podkožní vřed, hluboký vřed

Hemoroidy	痔核	zhìhé	10 000 000
-----------	----	-------	------------

Grafická výpůjčka z japonského 痔核 jikaku.

- 痔 zhì – hemoroidy
- 核 hé – jádro, díra, pecka, prověřit, zkontrolovat

Hemoroidy	痔疮	zhìchuāng	100 000 000
-----------	----	-----------	-------------

Neologismus – kompozice

痔 zhì – hemoroidy

疮 chuāng - vřed na kůži, bolavé místo, rána

Histoplasmóza	组织胞浆菌病	zǔzhī bāojiāng jùnbìng	400 000
---------------	--------	---------------------------	---------

Kalk z histoplasmosis.

- řec. histo- – z řeckého histos: síť, pavučina; v 19.stol. význam přenesen na tkáň
- řec. plasm – tekutina, plasma
- řec. -osis – nemoc, stav
- 组织 zǔzhī – organizovat, nerv, tkáň
- 胞浆 bāojiāng – cytoplasma
- 菌病 jùnbìng – bakteriální onemocnění

Histoplasmóza	组织将每菌病	zǔzhī jiāngméi jùnbìng	0
---------------	--------	---------------------------	---

Kalk z histoplasmosis. Ačkoli se tento výraz objevuje ve slovníku, ve vyhledávači Baidu nebyla nalezena žádná shoda.

- řec. histo- – z řeckého histos: síť, pavučina; v 19.stol. význam přenesen na „tkáň“
- řec. plasm – tekutina, plasma
- řec. -osis – nemoc, stav
- 组织 zǔzhī – organizovat, nerv, tkáň
- 将 jiāng – vůle, plán
- 每 méi - každý
- 菌病 jùnbìng – bakteriální onemocnění

Horečka dengue	登革热	dēnggérè	9 980 000
----------------	-----	----------	-----------

Kalk z dengue fever.

- 登革 dēnggé – fonetická výpůjčka názvu dengue
- 热 rè – horečka

Horečka dengue	典型登革热	diǎnxíng dēnggérè	23 000
----------------	-------	-------------------	--------

Kalk z anglického ordinary dengue fever.

- 典型 diǎnxíng – typický,

- 登革 dēnggé – fonetická výpůjčka názvu dengue
- 热 rè – horečka

Horečka chikungunya	基孔肯雅热	jīkǒngkěnyǎrè	894 000
------------------------	-------	---------------	---------

Kalk z anglického chikungunya fever.

- 基孔肯雅 jīkǒngkěnyǎ – fonetická výpůjčka názvu chikungunya
- 热 rè – horečka

Horečka chikungunya	奇昆古尼亚热	qíkūngǔníyǎrè	355
------------------------	--------	---------------	-----

Kalk z anglického chikungunya fever.

- 奇昆古尼亚 qíkūngǔníyǎ - fonetická výpůjčka názvu chikungunya
- 热 rè – horečka

Huntingtonova nemoc	亨丁顿舞蹈症	hēngdīngdùn wǔdǎo zhèng	221 000
------------------------	--------	----------------------------	---------

Kalk z anglického Huntington's disease.

- 亨丁顿舞 hēngdīngdùn – fonetický přepis jména
- 舞蹈 wǔdǎo - tančit
- 症 zhèng – nemoc
- (舞蹈症 wǔdǎozhèng – chorea, porucha nervové soustavy, která se projevuje škubavými pohyby)

Huntingtonova nemoc	杭丁顿舞蹈症	hángdīngdùn wǔdǎo zhèng	77
------------------------	--------	----------------------------	----

Kalk z anglického Huntington's disease.

- 杭丁顿 hángdīngdùn – fonetický přepis jména
- 舞蹈 wǔdǎo - tančit
- 症 zhèng – nemoc
- (舞蹈症 wǔdǎozhèng – chorea, porucha nervové soustavy, která se projevuje škubavými pohyby)

Impetigo	脓疱病	nóngpào bìng	1 720 000
----------	-----	--------------	-----------

Kalk z názvu impetigo.

- lat. impetigo – kožní vyrážka
- 脓疱 nóngpào – pupínek, který obsahuje hnis
- 病 bìng – nemoc

Impetigo	脓痂疹	nóngjiā zhěn	3 000 000
----------	-----	--------------	-----------

Grafická výpůjčka z japonského 膿痂疹 noukashin.

- 脓 nóng - hnis
- 痂 jiā – strup, krusta
- 疹 zhěn – vyrážka

Koktavost	口吃	kǒuchī	18 200 000
-----------	----	--------	------------

Grafická výpůjčka z japonských výrazů 口ごもる kuchigomoru a 食べる domoru.

Koktavost	磕磕巴巴	kēkēbābā	4 050 000
-----------	------	----------	-----------

Neologismus – deskripce (zvuk koktání).

- 磕 kē – citoslovce ťukání, klepání
- 巴巴 – sufix, velmi

Lepra (malomocenství, Hansenova nemoc)	麻风	máfēng	2 830 000
---	----	--------	-----------

Původní název.

- 麻 má – podřobaný, plný pupínků, zjizvený, mravenčivý
- 风 – z čínské tradiční medicíny, označení pro některé nemoci

Lepra (malomocenství, Hansenova nemoc)	寒生氏病	hánshēngshì bìng	31
---	------	------------------	----

Kalk z hansen's disease.

- 寒生氏 hánshēngshì – fonetická výpůjčka jména

- 病 bìng - nemoc

Leptospiróza	钩端螺旋体病	gōuduān luóxuántǐ bìng	1 240 000
--------------	--------	---------------------------	-----------

Kalk z leptospirosis. Podle bakterie leptospira, která nemoc vyvolává. Oba názvy odkazují k morfologii bakterie.

- řecky leptos – tenký, štíhlý, malý
- lat. spiro- – zatočený, spirálovitý, odkaz k bakteriím kmene spirochét
- řec. -osis – sufix pro nemoci
- 钩 gōu – háček, zaháknout, háčkovat,
- 端 gōuduān – okraje, začátek, konec
- 螺旋体 luóxuántǐ – spirochéta
- 病 bìng - nemoc

Leptospiróza	七日热	qīrìrè	75 600
--------------	-----	--------	--------

Grafická výpůjčka z japonského 七日闇 nanoka yami. Nanukayami (sedmidenní temnota) je také známá jako typ leptospirózy, která byla popsána v Japonsku. V posledním znaku došlo k záměně 暗 àn za 热 rè.

- 七 qī – sedm
- 日 rì – den, slunce
- 热 rè – horečka

Lupus erythematodes	红斑狼疮	hóngbān lángchuāng	22 500
---------------------	------	--------------------	--------

Kalk z lupus erythematodes.

- lat. lupus – vlk, název několika nemocí, které způsobují vředy na kůži
- 红斑 hóngbān – erythema, vyrážka s červenými skvrnami
- 狼 láng – vlk
- 疮 chuāng - vřed na kůži, bolavé místo, rána

Lupus erythematodes	红斑性狼疮	hóngbānxìng lángchuāng	331
---------------------	-------	---------------------------	-----

Kalk z lupus erythematoses.

- lat. lupus – vlk, název několika nemocí, které způsobují vředy na kůži
- 红斑 hóngbān – erythema, vyrážka s červenými skvrnami
- 性 xìng – povaha, vlastnost, znak, rys
- 狼 láng – vlk
- 疮 chuāng - vřed na kůži, bolavé místo, rána

Lymfogranuloma inguinale	腹股沟淋巴	fùgǔgōu línbā	4 010 000
-----------------------------	-------	---------------	-----------

Kalk z lymphogranuloma inguinale.

- lat. lympho – lymfatický
- lat. granulom – zrnko, semínko
- lat. inguinalis – tříselný, třísla
- 腹股沟 fùgǔgōu – třísla, rozkrok
- 淋巴 línbā – fonetická výpůjčka: lymfatický, lymfa

Lymfogranuloma inguinale	鱼口疔	yúkǒudīng	-
-----------------------------	-----	-----------	---

Původní název z čínské tradiční medicíny. Ve vyhledávači se v tomto významu nevyskytuje.

Maniakální deprese (bipolární porucha)	躁狂症	zàokuáng zhèng	8 670 000
---	-----	----------------	-----------

Kalk z anglického manic depression (manic episode).

- 躁狂 zàokuáng – manie, maniakální
- 症 zhèng – nemoc, onemocnění

Maniakální deprese (bipolární porucha)	躁郁症	zàoyù zhèng	2 200 000
---	-----	-------------	-----------

Grafická výpůjčka z japonského 躁鬱病 souutsubyou. Znak 病 je nahrazen znakem 症 ve stejném významu.

- 躁 zào – neuvážený, netrpělivý, prudký, zbrklý

- 郁 yù – deprimovaný, sklíčený, zasmušilý, skleslý
- 病 zhèng – nemoc, onemocnění

Mozková mrtvice	脑卒中	nǎocùzhōng	8 900 000
-----------------	-----	------------	-----------

Grafická výpůjčka z japonského 脳卒中 nousocchuu.

- 脑 nǎo – mozek, hlava
- 卒中 cùzhōng – mrtvice, krvácení do mozku

Mozková mrtvice	脑中风	nǎozhōngfēng	1 300 000
-----------------	-----	--------------	-----------

Kalk z anglického cerebral stroke.

- 脑 nǎo – mozek, hlava
- 中风 zhōngfēng – utrpět mrtvici

Omrzlina	冻伤	dòngshāng	13 200 000
----------	----	-----------	------------

Grafická výpůjčka z japonského 凍傷 tōshōu.

- 冻 dòng – zmrznout, mráz, zima, ztuhnout
- 伤 shāng – rána, úraz, poškodit

Omrzlina	冻穿	dòngchuān	101 000
----------	----	-----------	---------

Neologismus – kompozice.

- 冻 dòng – zmrznout, mráz, zima, ztuhnout
- 穿 chuān – proniknout, propíchnout, nosit

Parkinsonova nemoc	帕金森病	pàjīnsēn bìng	8 470 000
--------------------	------	---------------	-----------

Kalk z anglického Parkinson's disease.

- 帕金森 pàjīnsēn – fonetická výpůjčka jména
- 病 bìng – nemoc

Parkinsonova nemoc	巴金森氏症	bājīnsēnshì zhèng	93 700
--------------------	-------	-------------------	--------

Kalk z Parkinson's disease.

- 巴金森氏 bājīnsēnshì – fonetická výpůjčka jména

- 症 zhèng – nemoc

Pelagra (červené malomocenství)	糙皮病	càopíbìng	324 000
---------------------------------	-----	-----------	---------

Neologismus – deskripce.

- 糙 cào – drsný, hrubý, nerovný
- 皮 pí – kůže, pokožka, slupka
- 病 bìng – nemoc

Pelagra (červené malomocenství)	烟酸缺乏症	yānsuān quēfázhèng	175 000
---------------------------------	-------	--------------------	---------

Kalk z anglického niacin deficiency.

- 烟酸 yānsuān – niacin
- 缺乏症 quēfázhèng – chybět, nedostatek

Pneumokonióza	尘肺	chénfèi	4 280 000
---------------	----	---------	-----------

Kalk z pneumoconiosis.

- lat. pneumo- – plicní
- lat. coniosis – onemocnění, které vzniká vdechováním částic prachu.
- 尘 chén – špína, prach, popel
- 肺 fèi - plíce

Pneumokonióza	黑肺病	hēifèibìng	9 400
---------------	-----	------------	-------

Neologismus – deskripce. Dá se přeložit jako „nemoc černých plic“.

- 黑 hēi – černý, temný
- 肺 fèi – plíce
- 病 bìng – nemoc

Revmatismus	风湿症	fēngshī zhèng	1 370 000
-------------	-----	---------------	-----------

Neologismus – deskripce. Nemoc je historicky spojována s počasím, protože studené počasí a vlhko zhoršují příznaky. Odtud zřejmě název nemoci.

- 风 fēng – vítr, vzduch, v čínské tradiční medicíně: užívá se v názvu některých nemocí
- 湿 shī – vlhko, mokro, promáčený
- 症 zhèng – nemoc

Revmatismus	痹	bì	-
-------------	---	----	---

Původní název. Název se hojně vyskytuje ve vyhledávači, ale ne ve významu revmatismus. V několika případech je součástí názvu léků.

- 痹 bì – z čínské tradiční medicíny: revmatismus, bolest nebo ochromení způsobené chladem, vlhkem atd.

Schistosomóza (snail fever)	血吸虫病	xuèxīchóng bìng	7 010 000
-----------------------------	------	-----------------	-----------

Kalk ze schistosomiasis.

- schistosoma – motolice
- lat. -asis – sufix označující nemoc
- 血吸虫 xuèxīchóng – schistosoma, motolice
- 病 bìng – nemoc

Schistosomóza	罗汉病	luóhàn bìng	7 260
---------------	-----	-------------	-------

Původní název z čínského dialektu.

- 罗汉 luóhàn – arahat
- 病 bìng – nemoc

Skolióza	脊柱侧弯	jǐzhù cèwān	6 150 000
----------	------	-------------	-----------

Grafická výpůjčka z japonského 脊柱側弯症 sekichuusokuwanshou.

- 脊柱 jǐzhù – páteř
- 侧 cè – strana, nakloněný, odklonit
- 弯 wān – záhyb, ohnutý, shrbený

Skolióza	脊柱侧凸	jǐzhù cètú	1 120 000
----------	------	------------	-----------

Kalk ze scoliosis.

- řec. scoliosis – zahnutost, zahnutý, zakřivený
- 脊柱 jǐzhù – páteř
- 侧 cè – strana, nakloněný, odklonit
- 凸 tú – vyčnívající, vypouklý, konvexní

Skvrnitý tyfus	斑点热	bāndiǎnrè	47 200
----------------	-----	-----------	--------

Kalk z anglického spotted fever.

- 斑点 bāndiǎn – tečka, skvrna, tečkovaný
- 热 rè - horečka

Skvrnitý tyfus	斑疹热	bānzhěn rè	95 700
----------------	-----	------------	--------

Kalk z anglického spotted fever.

- 斑疹 bānzhěn – skvrna
- 热 rè - horečka

Slepota	失明	shī míng	144 000
---------	----	----------	---------

Grafická výpůjčka z japonského 失明 shitsumei.

- 失 shī – ztratit, chybět, selhat
- 明 míng – světlo, jasný, chytrý, čirý

Slepota	目盲	mù máng	75 000
---------	----	---------	--------

Neologismus – kompozice.

- 目 mù – oko, položka, cíl, výčet
- 盲 máng - slepý

Spála	猩红热	xīnghóng rè	3 520 000
-------	-----	-------------	-----------

Grafická výpůjčka z japonského 猩紅熱 shoukounetsu.

- 猩红 xīnghóng – šarlatová, jasně červená
- 热 rè – horečka

Spála	喉痧	hóushā	123 000
-------	----	--------	---------

Původní název z čínské tradiční medicíny.

- 喉 hóu - hrtan, hrdlo, krk
- 痧 shā – z čínské tradiční medicíny, označení pro akutní nemoci např. cholera, úpal

Spalničky	痧子	shāzi	124 000
-----------	----	-------	---------

Původní název z čínského dialektu.

- 痧 shā – z čínské tradiční medicíny, označení pro akutní nemoci např. cholera, úpal
- 子 zi - sufix

Spalničky	麻疹	mázhěn	100 000 000
-----------	----	--------	-------------

Grafická výpůjčka z japonského 麻疹 hashika.

- 麻 má – mravenčivý, ochromený, strnulý
- 疹 zhěn – vyrážka

Srpkovitá anémie	镰状细胞病	liánzhuàng xìbāo bìng	136 000
------------------	-------	--------------------------	---------

Kalk z sickle-cells disease.

- 镰状 liánzhuàng – srpkovitý
- 细胞 xìbāo - buňka
- 病 bìng – nemoc

Srpkovitá anémie	镰形血球贫血症	liánxíng xuèqiú pínxuè zhèng	22
------------------	---------	---------------------------------	----

Kalk z sickle-cells anaemia.

- 镰形 liánxíng – srpkovitý
- 血球 xuèqiú – krvinka, červená krvinka
- 贫血 pínxuè – anémie, chudokrevnost
- 症 zhèng – nemoc

Strabismus (šilhání)	斜視	xiéshì	20 300
----------------------	----	--------	--------

Grafická výpůjčka z japonského 斜視 shashi.

- 斜 xié – skloněný, šikmý, kosý
- 視 shì – dívat se, nahlížet, ukázat, podívat

Strabismus (šilhání)	斜眼	xiéyǎn	6 920 000
----------------------	----	--------	-----------

Kalk. Počet nalezených výsledků je v tomto případě zkreslený, protože kromě termínu šilhavost znamená také hojně užívané „podívat se úkošem, podezíravě“

- řec. strabos – mžouravý, šilhavý, šilhavé oko
- 斜 xié – skloněný, šikmý, kosý
- 眼 yǎn – oko, pohled, podstata

Spasmus (svalová křeč)	肌肉拉伤	jīròu lāshāng	3 450 000
------------------------	------	---------------	-----------

Kalk ze muscle cramp.

- 肌肉 jīròu – sval
- 拉伤 lāshāng – přepnout, natáhnout si, namáhat

Spasmus (svalová křeč)	痛性痉挛	tòngxìng jìngluán	433 000
------------------------	------	-------------------	---------

Kalk ze spasm.

- lat. spasm – náhlý prudký svalový stah
- 痛 tòng – bolest, utrpení, bolet
- 性 xìng – povaha, podstata, vlastnost
- 痉挛 jìngluán – křeč, záchvat

Syphilis	梅毒	méidú	54 400 000
----------	----	-------	------------

Grafická výpůjčka z japonského 梅毒 baidoku.

梅 méi – švestka, slivoň

毒 dú – jed, otrávit, omamná látka

Syfilis	杨梅疮	yángméi chuāng	2 050 000
---------	-----	----------------	-----------

Neologismus – deskripce. Název odvozen nejspíš podle vnějších příznaků, kdy se vytváří temně rudé vředy.

- 杨梅 yángméi – voskovník, myrica rubra
- 疮 chuāng – vřed na kůži, bolavé místo, rána

Šedý zákal	白内障	báinèizhàng	100 000 000
------------	-----	-------------	-------------

Grafická výpůjčka z japonského 白内障 hakunaishou.

- 白 bái – bílý
- 内 nèi – uvnitř, vnitřní, v
- 障 zhàng – překážet, blokovat, překážka

Šedý zákal	白翳	báiyì	163 000
------------	----	-------	---------

Neologismus – kompozice.

- 白 bái – bílý
- 翳 yì – z čínské tradiční medicíny: nepatrná neprůhlednost rohovky, mlhovina

Vzteklina	狂犬病	kuángquǎn bìng	15 300 000
-----------	-----	----------------	------------

Grafická výpůjčka z japonského 狂犬病 kyoukenbyou. Název vychází z projevů u zvířete.

- 狂 kuáng – šílený, zuřivý, agresivní
- 犬 quǎn – pes
- 病 bìng – nemoc

Vzteklina	恐水病	kǒngshuǐ bìng	78 000
-----------	-----	---------------	--------

Kalk z názvu hydrophobia. Tento název se používá speciálně pro lidskou vzteklinu, protože se projevuje strachem z vody a problémy s polykáním vody.

- 恐 kǒng – bát se, vystrašený, mít strach
- 水 shuǐ – voda
- 病 bìng – nemoc

Zánět spojivek	结膜炎	jiémóyán	17 100 000
----------------	-----	----------	------------

Grafická výpůjčka z japonského 結膜炎 ketsumakuen.

结膜 jiémó – spojivka

炎 yán – zánět

Zánět spojivek	天行赤目	tiānxíng chìmù	500
----------------	------	----------------	-----

Neologismus – deskripce.

- 天 tiān – nebe, obloha, den
- 行 xíng – jít, cestovat, dočasný, současný, schopný atd.
- 赤 chì – červený, jasně červený, šarlatový, holý, obnažený
- 目 mù – oko, položka, cíl, výčet

Zánět středního ucha	中耳炎	zhōng'ěryán	100 000 000
----------------------	-----	-------------	-------------

Grafická výpůjčka z japonského 中耳の炎症 chuujī no enshō.

- 中耳 zhōng'ěr – střední ucho
- 炎 yán - zánět

Zánět středního ucha	耳朵底子	ěrduǒ dǐzi	21 400
----------------------	------	------------	--------

Původní název. Podle slovníku se jedná o slovo z čínského dialektu.

- 耳朵 ěrduǒ – ucho
- 底子 dǐzi – dno, spodek, základ

Žloutenka typu A	甲型肝炎	jiǎxíng gānyán	1 750 000
------------------	------	----------------	-----------

Kalk z hepatitis A.

- 甲型 jiǎxíng – typ A, alfa, typ 1
- 肝炎 gānyán – žloutenka, hepatitis

Žloutenka typu A	甲肝	jiǎgān	100 000 000
------------------	----	--------	-------------

Neologismus – univerbizace z 甲型肝炎 jiǎxíng gānyán.

Vředy	潰瘍	kuiyáng	100 000 000
-------	----	---------	-------------

Grafická výpůjčka z japonského 潰瘍 kaiyou.

- 潰 kùi – záplavy, vojenská porážka, součást slova 潰瘍
- 瘍 yáng – rána, vřed, infekce

Vředy	痈疽	yōngjū	3 040 000
-------	----	--------	-----------

Neologismus – kompozice.

- 痈 yōng – vřed, bolák, rána
- 疽 jū – z čínské tradiční medicíny: podkožní vřed, hluboký vřed

6.2. Názvy nemocí – 3 a více variant

Akné	青春痘	qīngchūndòu	59 900 000
------	-----	-------------	------------

Neologismus – kompozice.

- 青春 qīngchūn – mládí
- 痘 dòu – neštovice

Akné	瘰癧	cuóchuāng	100 000 000
------	----	-----------	-------------

Neologismus – kompozice.

- 瘰 cuó – zduřelé lymfatické uzliny
- 癧 chuāng – rána, bolák, vřed

Akné	酒刺	jiǔcì	1 070 000
------	----	-------	-----------

Neologismus – kompozice.

- 酒 jiǔ – alkohol, destilát
- 刺 cì – probodnout, propíchnout

Akné	粉刺	fěncì	41 900 000
------	----	-------	------------

Neologismus – kompozice.

- 粉 fěn – prášek, pudr, sádra
- 刺 cì – probodnout, propíchnout

Akné	面疱	miànpào	1 750 000
------	----	---------	-----------

Grafická výpůjčka z japonského 面疱 nikibi.

- 面 miàn – tvář, povrch, strana
- 疱 pào – puchýř

Amnesie	健忘症	jiànwàng zhèng	1 670 000
---------	-----	----------------	-----------

Grafická výpůjčka z japonského 健忘 kenbou.

- 健忘 jiànwàng – zapomínavý, mít špatnou paměť

- 症 zhèng – nemoc

Amnesie	遗忘症	yíwàng zhèng	420 000
---------	-----	--------------	---------

Kalk z amnesia.

- 遗忘 yíwàng – zapomenout
- 症 zhèng – nemoc

Amnesie	失忆症	shīyì zhèng	2 360 000
---------	-----	-------------	-----------

Kalk z amnesia.

- 失 shī – ztratit, chybět, pokazit
- 忆 yì – vzpomenout, pamatovat si, paměť
- 症 zhèng – nemoc

Artritida	关节炎	guānjié yán	100 000 000
-----------	-----	-------------	-------------

Grafická výpůjčka z japonského 關節炎 kansetsuen.

- 关节 guānjié – kloub
- 炎 yán – zánět

Artritida	寒痹	hánbì	533 000
-----------	----	-------	---------

Původní název.

- 寒痹 hánbì – z čínské tradiční medicíny: artritida, postižený chladem

Artritida	痛痹	tòngbì	566 000
-----------	----	--------	---------

Původní název.

- 痛痹 tòngbì – z čínské tradiční medicíny: artritida, postižený chladem

Astma	哮喘	xiāochuǎn	100 000 000
-------	----	-----------	-------------

Neologismus – kompozice.

- 哮 xiāo – lapat po dechu, těžce oddechovat, kašlat,
- 喘 chuǎn – původní název pro astma

Astma	气喘	qìchuǎn	-
-------	----	---------	---

Neologismus – kompozice.

- 气 qì – vzduch, plyn, počasí
- 喘 chuǎn – původní název pro astma

Astma	喘	chuǎn	-
-------	---	-------	---

Původní název. Také znamená lapat po dechu, těžce dýchat. V nalezených výsledcích se v tomto významu neobjevuje.

Brucelóza	波状热	bōzhuàngrè	138 000
-----------	-----	------------	---------

Kalk z undulant fever (jiný název pro brucelózu).

- 波状 bōzhuàng – ve tvaru vlny, vlnící se
- 热 rè – horečka

Brucelóza	布氏杆菌病	bùshì gǎnjùnbìng	531 000
-----------	-------	------------------	---------

Kalk s kategorií z brucellosis.

- 布氏 bùshì – fonetická výpůjčka: bakterie rodu brucella
- 杆菌 gǎnjùn – bacil
- 病 bìng – nemoc

Brucelóza	布鲁氏菌病	bùlǔshì jùnbìng	529 000
-----------	-------	-----------------	---------

Kalk s kategorií z brucellosis.

- 布鲁氏 bùlǔshì – fonetická výpůjčka: bakterie rodu brucella
- 菌病 jùnbìng – bakteriální onemocnění

Cholera	霍乱	huòluàn	9 030 000
---------	----	---------	-----------

Neologismus – deskripce. V čínské tradiční medicíně znamená zánět žaludku a tenkého střeva. Protože tyto příznaky se objevují i v případě cholery, nejspíš došlo k posunu významu. Zajímavá je také značná fonetická podobnost.

Cholera	虎烈拉	hǔlièlā	129 000
---------	-----	---------	---------

Fonetická výpůjčka z anglického cholera (lat. cholera).

Cholera	虎烈刺	hǔlièlà	13
---------	-----	---------	----

Fonetická výpůjčka v anglického cholera.

Epilepsie	癲癇	diānxián	100 000 000
-----------	----	----------	-------------

Grafická výpůjčka z japonského 癲癇 tenkan.

- 癲 diān – šílený, mentálně nepřičetný, duševně nemocný
- 癇 xián – z čínské tradiční medicíny: epilepsie, šílenství

Epilepsie	癲癇	diānxián	100 000 000
-----------	----	----------	-------------

Neologismus – kompozice.

- 癲 diān – šílený, mentálně nepřičetný, duševně nemocný
- 癇 xián – z čínské tradiční medicíny: epilepsie

Epilepsie	惊癇	jīngxián	-
-----------	----	----------	---

Neologismus – kompozice.

- 惊 jīng – překvapený, vylekaný, vystrašený
- 癇 xián – z čínské tradiční medicíny: epilepsie

Epilepsie	羊癇风	yángxiánfēng	876 000
-----------	-----	--------------	---------

Neologismus – kompozice. Běžné označení pro 癲癇 diānxián.

- 羊 yáng – ovce
- 癇 xián – z čínské tradiční medicíny: epilepsie
- 风 fēng – z čínské tradiční medicíny: součást názvu některých nemocí

Fetišismus	恋物癖	liànwùpǐ	3 080 000
------------	-----	----------	-----------

Neologismus – deskripce.

- 物 wù – věc, látka, hmota
- 恋 liàn – láska, touha
- 癖 pǐ – závislost, mít pro něco slabost

Fetišismus	恋物狂	liànwùkuáng	60 200
------------	-----	-------------	--------

Neologismus – deskripce.

- 恋 liàn – láska, touha
- 物 wù – věc, látka, hmota
- 狂 kuáng – šílený, bláznivý, duševně nemocný

Fetišismus	性物恋	xìngwùliàn	29
------------	-----	------------	----

Neologismus – deskripce.

- 性 xìng – tvar, podstava, charakter, pohlaví
- 物 wù – věc, látka, hmota
- 恋 liàn – láska, touha

Hemiplegie	偏癱	piāntān	18 800 000
------------	----	---------	------------

Kalk z hemiplegia.

- hemi – polovina, poloviční
- plegia – mozková mrtvice
- 偏 piān – odklánět se, naklánět, šikmý
- 癱 tān – tělesná paralýza

Hemiplegie	半身不遂	bàنشēnbùsuí	5 210 000
------------	------	-------------	-----------

Kalk z hemiplegia.

- hemi – polovina, poloviční
- plegia – mozková mrtvice
- 半 bàn - polovina
- 身 shēn – tělo
- 不遂 bùsuí – nenásledovat

Hemiplegie	偏枯	piānkū	-
------------	----	--------	---

Původní název z čínské tradiční medicíny. Ve vyhledávači se pod tímto názvem téměř nevyskytuje.

- 偏 piān – odklánět se, naklánět, šikmý
- 枯 kū – uschlý, shnilý, scvrklý

Hypotermie	低温	dīwēn	100 000 000
------------	----	-------	-------------

Neologismus – univerbizace z 低体温症 dītīwēn zhèng.

Hypotermie	低体温	dītīwēn	1 300 000
------------	-----	---------	-----------

Grafická výpůjčka z japonského 低体温 teitaion.

- 低 dī – nízký, dole, snížit
- 体温 tīwēn – tělesná teplota

Hypotermie	体温过低	tīwēn guòdī	3 180 000
------------	------	-------------	-----------

Kalk z hypothermia.

- lat. hypo – nízký
- řec. therme – teplo
- 体温 tīwēn – tělesná teplota
- 过低 guòdī – příliš nízký

Infarkt myokardu	心肌梗死	xīnjī gěngsǐ	19 000 000
------------------	------	--------------	------------

Kalk z myocardial infarction.

- 心肌 xīnjī – myokard
- 梗死 gěngsǐ - infarkt

Infarkt myokardu	心肌梗塞	xīnjī gěngsè	80 300 000
------------------	------	--------------	------------

Grafická výpůjčka z japonského 心筋梗塞 shinkinkousoku. Znak 筋 (sval) byl nahrazen v medicíně užívaným znakem 肌 (sval).

- 心肌 xīnjī – myokard
- 梗塞 gěngsè – ucpat, blokovat, bránit

Infarkt myokardu	心梗	xīngěng	8 070 000
------------------	----	---------	-----------

Neologismus – univerbizace z termínu 心肌梗死 xīnjī gěngsǐ nebo 心肌梗塞 xīnjī gěngsè.

Infarkt myokardu	梗死	gěngsǐ	26 300 000
------------------	----	--------	------------

Neologismus – univerbizace termínu 心肌梗死 xīnjī gěngsǐ.

Kwashiorkor	恶性营养不良	èxìng yíngyǎng bùliáng	662 000
-------------	--------	---------------------------	---------

Neologismus – deskripce.

- 恶性 èxìng – zhoubný, zlý, krutý
- 营养 yíngyǎng – výživa, potrava
- 不良 bùliáng – špatný, nezdravý, škodlivý

Kwashiorkor	夸休可尔症	kuāxiūkěěr zhèng	1 920
-------------	-------	------------------	-------

Fonetická výpůjčka s kategorií.

- 夸休可尔 kuāxiūkěěr – fonetická výpůjčka názvu kwashiorkor
- 症 zhèng – nemoc

Kwashiorkor	红孩症	hónghái zhèng	-
-------------	-----	---------------	---

Neologismus – deskripce. Pod tímto významem se ve vyhledávači nevyskytuje.

- 红 hóng – červený, rudý
- 孩 hái – dítě
- 症 zhèng – nemoc

Malárie	疟疾	nüèjí	10 200 000
---------	----	-------	------------

Původní název.

- 疟 nüè – malárie, horečka s třesavkou
- 疾 jí – nemoc

Malárie	疟子	yàozi	158 000
---------	----	-------	---------

Původní název.

- 疟 yào – malárie, horečka s třesavkou
- 子 zi - sufix

Malárie	摆子	bǎizi	-
---------	----	-------	---

Původní název. Ve vyhledávači se pod významem malárie téměř nevyskytuje.

- 摆 bǎi – připravit, vystavit
- 子 zi - sufix

Malárie	冷热病	lěngrèbìng	-
---------	-----	------------	---

Původní název z čínského dialektu. Druhý význam, pod kterým se často vyskytuje, znamená „nevypočitatelná změna nálad, náladovost“

- 冷热 lěngrè – studený a horký
- 病 bìng – nemoc

Malárie	脾寒	píhán	-
---------	----	-------	---

Původní název z čínského dialektu. Ve vyhledávači se pod významem malárie téměř nevyskytuje.

- 脾 pí – slezina
- 寒 hán – studený, chladný, třást se

Malárie	麻刺利亚	máláliyǎ	-
---------	------	----------	---

Fonetická výpůjčka z malaria. V tomto významu se ve vyhledávači nevyskytuje.

Melanom	黑色素瘤	hēisèsùliú	3 590 000
---------	------	------------	-----------

Kalk z melanoma.

- lat. melanoma – tumor obsahující melanin
- 黑色素 hēisèsù - melanin
- 瘤 liú – tumor

Melanom	黑瘤	hēi liú	1 260 000
---------	----	---------	-----------

Neologismus – univerbizace termínu 黑色素瘤 hēisèsùliú.

Melanom	黑色肿	hēisè zhǒng	-
---------	-----	-------------	---

Grafická výpůjčka z japonského 黒色腫 kokushokushu. V tomto významu se ve vyhledávači nevyskytuje.

- 黑色 hēisè – černá barva
- 肿 zhǒng – nateklý, opuchlý

Lupénka	银屑病	yínxièbìng	100 000 000
---------	-----	------------	-------------

Neologismus – deskripce.

- 银屑 yínxiè – chlorid stříbrný
- 病 bìng – nemoc

Lupénka	牛皮癣	niúpíxuǎn	100 000 000
---------	-----	-----------	-------------

Neologismus – deskripce.

- 牛皮 niú pí – kravská kůže
- 癣 xuǎn – pásový opar

Lupénka	干癣	gànxuǎn	490 000
---------	----	---------	---------

Grafická výpůjčka z japonského 乾癬 kanssen.

- 干 gàn – suchý, čistý
- 癣 xuǎn – pásový opar

Dětská obrna	脊髓灰质炎	jǐsuǐ huīzhì yán	3 610 000
--------------	-------	------------------	-----------

Kalk z poliomyelitis.

- řec. polios – šedý
- řec. myelos – morek, kostní dřev
- 脊髓 jǐsuǐ – mícha
- 灰质 huīzhì – šedá hmota
- 炎 yán – zánět

Dětská obrna	小儿麻痹	xiǎo'ér mábì	7 990 000
--------------	------	--------------	-----------

Kalk z anglického infantile paralysis.

- 小儿 xiǎo'ér – dítě

- 麻痹 mábì – paralýza, obrna

Dětská obrna	小儿麻痹	xiǎo'ér mábì	3 740
--------------	------	--------------	-------

Kalk z anglického infantile paralysis.

- 小儿 xiǎo'ér – dítě
- 麻痹 – paralýza, obrna

Příušnice	腮腺炎	sāixiàn yán	100 000 000
-----------	-----	-------------	-------------

Kalk z lat. parotitis.

- řecky parotis – nádor u ucha, příušní žláza
- lat. -itis – sufix, označuje zánět
- 腮腺 sāixiàn – příušní žláza
- 炎 yán – zánět

Příušnice	瘵	zhà	-
-----------	---	-----	---

Původní název. U názvu se nedá určit počet nalezených výsledků, protože se jedná o starší název, který je navíc mnohoznačný. V nalezených výsledcích se 瘵 ve významu příušnice téměř nevyskytuje.

Příušnice	瘵腮	zhàsāi	750 000
-----------	----	--------	---------

Neologismus – kompozice.

- 瘵 zhà – původní název pro příušnice
- 腮 sāi – tvář, líce

SARS	沙士	shāshì	-
------	----	--------	---

Fonetická výpůjčka z anglického SARS (severe acute respiratory syndrome). V nalezených výsledcích se tento výraz ve významu SARS téměř nevyskytuje.

SARS	萨斯	sàsī	-
------	----	------	---

Fonetická výpůjčka z anglického SARS (severe acute respiratory syndrome). V nalezených výsledcích se ani tento výraz ve významu SARS téměř nevyskytuje.

SARS	非典	fēidiǎn	17 800 000
------	----	---------	------------

Neologismus – univerbizace termínu 非典型肺炎 fēidiǎn xíng fèiyán.

SARS	非典型肺炎	fēidiǎnxíng fèiyán	1 930 000
------	-------	--------------------	-----------

Neologismus – deskripce. Dá se přeložit jako „atypický zánět plic“.

- 非典型 fēidiǎnxíng - atypický
- 肺 fèi – plíce
- 炎 yán – zánět

Siamská dvojčata	连体婴	liántīyīng	1 890 000
------------------	-----	------------	-----------

Kalk z conjoined twins.

- 连 lián – spojit, spojený
- 体 tǐ – tělo, tvar, podoba
- 婴 yīng – nemluvně, miminko

Siamská dvojčata	连体双胞胎	liántǐ shuāngbāotāi	446 000
------------------	-------	---------------------	---------

Kalk z conjoined twins.

- 连 lián – spojit, spojený
- 体 tǐ – tělo, tvar, podoba
- 双胞胎 shuāngbāotāi – dvojčata

Siamská dvojčata	连体	liántǐ	65 400 000
------------------	----	--------	------------

Neologismus – univerbizace předchozích termínů.

Struma	甲状腺肿	jiǎzhuàngxiàn zhǒng	21 600 000
--------	------	---------------------	------------

Grafická výpůjčka z japonského 甲状腺腫 koujousenshu.

- 甲状腺 jiǎzhuàngxiàn – štítná žláza
- 肿 zhǒng – nateklý, zduřelý

Struma	癭	yǐng	-
--------	---	------	---

Původní název z čínské tradiční medicíny. Ve vyhledávači se v tomto významu neobjevuje.

Struma	大脖子病	dàbózi bìng	1 480 000
--------	------	-------------	-----------

Kalk z anglického goiter.

- goiter – patologicky zvětšená štítná žláza
- 大脖子 dàbózi – velký krk
- 病 bìng – nemoc

Svrab	疥	jiè	9 240
-------	---	-----	-------

Původní název pro svrab.

Svrab	疥疮	jièchuāng	12 800 000
-------	----	-----------	------------

Neologismus – kompozice.

- 疥 jiè – původní znak pro svrab
- 疮 chuāng - vřed na kůži, bolavé místo, rána

Svrab	瘙	sào	7 060 000
-------	---	-----	-----------

Původní název pro svrab.

Traumatický šok	创伤性休克	chuāngshāng xìng xiūkè	898 000
-----------------	-------	---------------------------	---------

Kalk z traumatic shock.

- 创伤 chuāngshāng – rána, trauma
- 性 xìng – tvar, povaha, charakter, pohlaví
- 休克 xiūkè – fonetická výpůjčka: shock

Traumatický šok	外伤性休克	wàishāng	290 000
-----------------	-------	----------	---------

Kalk z traumatic shock.

- 外伤 wàishāng – vnější zranění

- 性 xìng – tvar, povaha, charakter, pohlaví
- 休克 xiūkè – fonetická výpůjčka: shock

Traumatický šok	外伤	wàishāng	100 000 000
-----------------	----	----------	-------------

Neologismus – univerbizace z 外伤性休克 wàishāngxìng xiūkè.

Tuberkulóza	肺结核	fèijiéhé	95 000 000
-------------	-----	----------	------------

Kalk z pulmonary tuberculosis.

- 肺 fèi - plíce
- 结核 jiéhé – tuberkulóza

Tuberkulóza	结核	jiéhé	100 000 000
-------------	----	-------	-------------

Grafická výpůjčka z japonského 結核 kekkaku.

Tuberkulóza	肺癆	fèiláo	1 840 000
-------------	----	--------	-----------

Neologismus – kompozice.

- 肺 fèi – plíce
- 癆 láo – souchotiny, tuberkulóza

Tuberkulóza	癆病	láobìng	1 330 000
-------------	----	---------	-----------

Původní název.

- 癆 láo – souchotiny, tuberkulóza
- 病 bìng – nemoc

Úžeh	晒斑	shàibān	7 570 000
------	----	---------	-----------

Neologismus – kompozice.

- 晒 shài – vystavit slunci
- 斑 bān – tečky, skvrny, pruhovaný

Úžeh	晒伤	shàishāng	11 100 000
------	----	-----------	------------

Kalk z anglického sunburn.

- 晒 shài – vystavit slunci
- 伤 shāng – zranění, rána

Úžeh	日晒伤	rìshàishāng	277 000
------	-----	-------------	---------

Kalk z anglického sunburn.

- 日 rì – slunce, den
- 晒 shài – vystavit slunci
- 伤 shāng – zranění, rána

Zubní kaz	蛀牙	zhùyá	10 700 000
-----------	----	-------	------------

Neologismus – kompozice.

- 蛀 zhù – termít, mûra, provrtat
- 牙 yá – zub

Zubní kaz	虫牙	chóngyá	1 790 000
-----------	----	---------	-----------

Neologismus – kompozice.

- 虫 chóng – hmyz, červ
- 牙 yá – zub

Zubní kaz	龋齿	qǔchǐ	18 800 000
-----------	----	-------	------------

Kalk z tooth caries.

- 龋 qǔ – shnilý zub, zubní kaz
- 齿 chǐ – zub

6.3. Vyhodnocení

Tato část práce se věnuje statistickému vyhodnocení dat z analýzy. První dvě tabulky se věnují výsledkům pro obě analyzované části zvlášť a početní zastoupení jednotlivých kategorií. Třetí tabulka znázorňuje tyto jevy v rámci celé analýzy. Ze třetí tabulky pak vychází výsledné grafy, které znázorňují změny v procentuálním zastoupení celého vzorku v porovnání s procentuálním zastoupením kategorií pouze aktuálních termínů.

Tabulka 1: Termíny s dvěma variantami

	Všechny termíny	Aktuální termíny
Fonetická výpůjčka	2	1
Fonetická výpůjčka s kategorií	2	1
Kalk	49	31
Grafická výpůjčka	24	18
Kompozice	9	3
Deskripce	8	4
Univerbizace	1	1
Původní název	7	1
Celkem	102	60

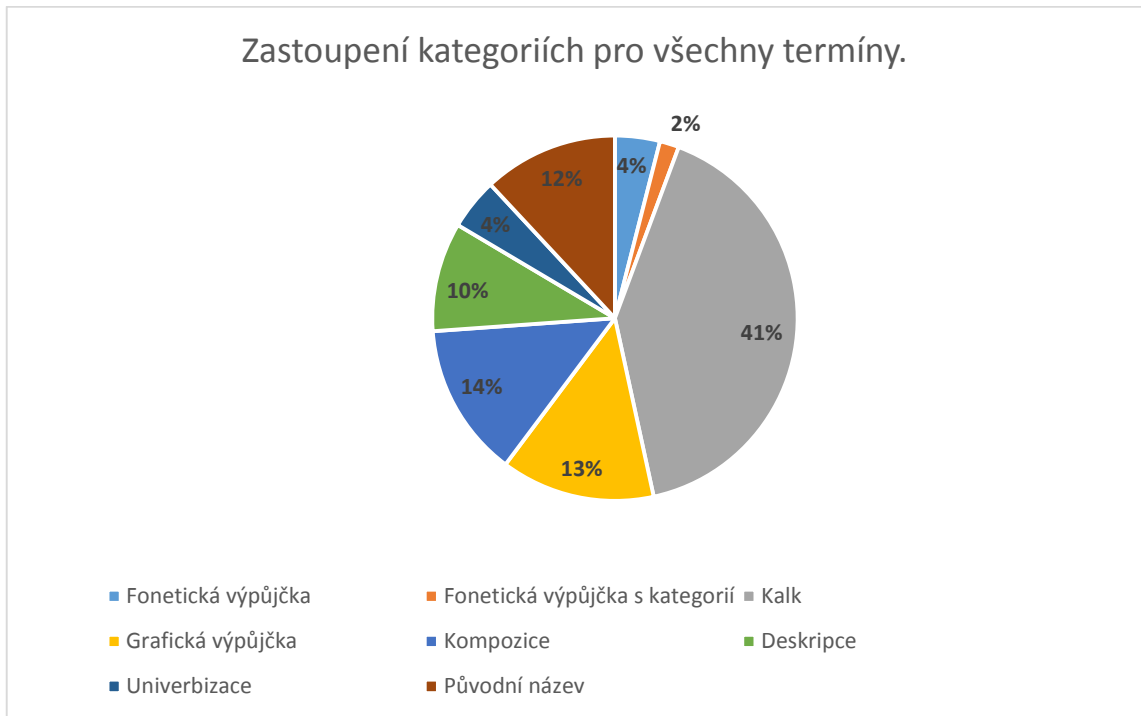
Tabulka 2: Termíny s třemi a více variantami

	Všechny termíny	Aktuální termíny
Fonetická výpůjčka	5	0
Fonetická výpůjčka s kategorií	1	0
Kalk	23	12
Grafická výpůjčka	9	5
Kompozice	15	5
Deskripce	9	5
Univerbizace	7	6
Původní název	14	1
Celkem	83	34

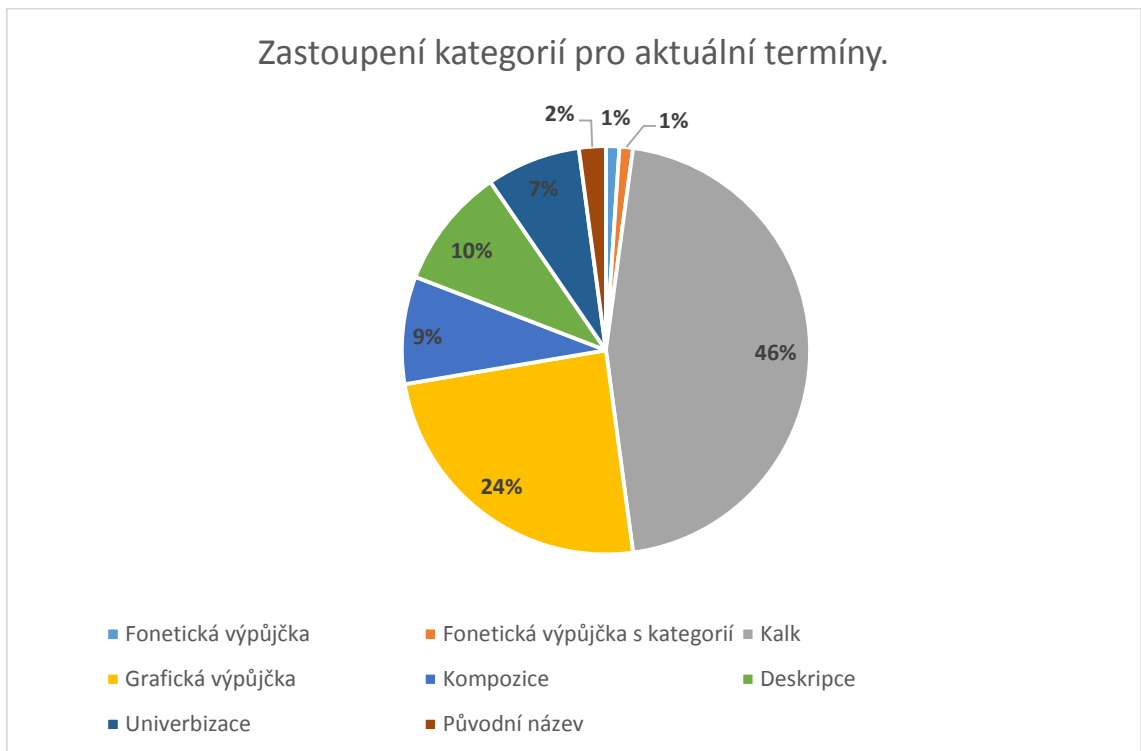
Tabulka 3: Obě skupiny dohromady

	Všechny termíny	Aktuální termíny
Fonetická výpůjčka	7	1
Fonetická výpůjčka s kategorií	3	1
Kalk	72	43
Grafická výpůjčka	24	23
Kompozice	24	8
Deskripce	17	9
Univerbizace	8	7
Původní název	21	2
Celkem	185	94

Obrázek 1: Graf zastoupení kategorií pro všechny termíny.

Obrázek 2: Graf zastoupení kategorií pro aktuální termíny.

7. ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo lexikologicky analyzovat vzorek nemocí, u kterých se ve slovníku vyskytuje více variant a zjistit jejich aktuálnost (frekvence použití byla alespoň o jeden řád vyšší než jejich synonyma) a porovnat z pohledu slovtvorby. Dohromady jsem porovnávala 79 názvů, které jsem rozdělila do dvou kategorií – názvy s dvěma variantami a názvy se třemi a více variantami.

Z celkového množství 185 názvů se ukázalo 94 jako aktuálních, to je 50,8 %. V první kategorii jsem dohromady porovnávala 102 termínů. Z těchto termínů bylo 60 aktuálních, tzn. asi 59 %. V druhé kategorii bylo 83 výrazů, z nich aktuálních pouze 34, tzn. necelých 41 %. V celém vzorku je největší počet zastoupen kalky 41 %. Za nimi následuje skupina několika kategorií, které jsou si zastoupením podobné - grafické výpůjčky 13 %, kompozice 14 %, původní názvy 12 %, deskripce 10 % a univerbizace 7 %. V minimálním množství se vyskytovaly fonetické výpůjčky 4 % a fonetické výpůjčky s kategorií 2 %.

Po zhodnocení pouze aktuálních názvů došlo k následujícím změnám. Kalky jsou stále zastoupené nejvíce, ale jejich počet vzrostl na 46 %. Za ním následují grafické výpůjčky, které vzrostly na 24 %. Důležitou informací je, že veškeré kalky byly převedeny z angličtiny. Jejich zastoupení a orientace na současný jazyk vědy svědčí o snaze vytvořit efektivní systém internacionalismů v odborném názvosloví, který by se vyrovnal stejnému mezinárodnímu systému, jaký má u nás latina. Tomuto trendu přispívá fakt, že latinské nebo v dnešní době anglické názvosloví, se vyznačuje vysokou mírou strukturalizace a důrazem na exaktní pojmenovávání.

Univerbizace názvů se také zvýšila na 7 %, což by mohlo být způsobeno tendencí zjednodušování komunikace. Jak jsem uváděla v teoretické části práce, univerbizace odborného názvosloví je jevem, který se prosazuje na mezinárodní úrovni. S největší pravděpodobností se tento jev ještě mísí s trendem udržovat slova dvouslabičná, a proto tato pravidla platí pro často užívané čtyř a víceslabičné názvy. Univerbizace u nich proběhla jako zkracování na první dvě slabiky nebo jako mísení – použití jednoho znaku z každého slova.

Počet fonetických výpůjček klesl na 1 %. V případě fonetických výpůjček je nutno říci, že se v celém vzorku vyskytují ve velmi malém množství. Jejich názvy se striktně

omezují na přepisy jen několika zkratk a geografických názvů. Během selekce aktuálních názvů došlo na nevyhnutelnou redukci synonym, kde ze dvou výpůjček zůstala jen jedna dominantní. Další případy fonetických převodů se objevují jen jako součást kalků. Při zpracování analýzy jsem se ve většině případů setkala s porovnáváním názvů, které byl vytvořeny stejným způsobem a z nich se ujal jen jeden.

Počet původních názvů klesl na 2 %. Až na výjimky typu 疟疾 nùējì „malárie“ (můžeme se všimnout, že i když mluvíme o kategorii původních názvů, jde o dvouslabičný název), byly zcela nahrazeny jinými kategoriemi. Jejich významy jsou velmi vágní, jak v běžné řeči, tak v klasifikaci nemocí. Ve slovníku ale stále mají svou úlohu, i když uživatele svou přítomností mohou zmást. Jednak odkazují k etymologii znaku, se kterým se můžeme setkat při konfrontaci s čínskou tradiční medicínou. Dále jsou jedním z komponentů při tvorbě dvouslabičných kompozic, které je postupně nahradily. Dalším důležitým aspektem, se kterým jsem se setkala, je úloha těchto původních názvů při sestavování komplikovanějších názvů léčiv.

Zajímavou skupinu tvoří deskripce. Jejich zastoupení zůstává v jazyce stejné, tj. 10 %. Podle výsledků tato kategorie není do budoucna progresivní, ale ani v porovnání s kompozicemi neustupuje. V názvech nemocí jsem rozlišila dva typy deskripce. Ve velmi vzácných případech odkazuje k příčině nemoci, ale mnohem častěji k celé škále charakteristických vnějších projevů. Ve spojení s touto kategorií bych chtěla zmínit úlohu morfémů 病 bìng a 症 zhèng (nemoc). Už v teoretické části práce jsem vytvořila zvláštní kategorii pro fonetické výpůjčky opatřené navíc tímto morfémem. Tyto znaky jsou součástí takových názvů, ze kterých z první části termínu není jasné, že jde o patologickou kondici. Jinými slovy řečeno, jsou výhradně součástí deskriptivních názvů a některých fonetických výpůjček.

Nutno říci, že synonymní povaha některých názvů nemocí není zapříčiněna charakterem čínského lexika a jeho vývojem. Část názvů byla už původně převzata v několika verzích. V takovém případě se čínština řídí podle termínu, který je i světově dominantní. Ve všech ostatních případech se dá říct, že pokud se vyskytne v názvech nemocí kalk nebo grafická výpůjčka, postupně nahradí termíny jiných kategorií.

8. RESUME V ANGLICKÉM JAZYCE

The main aim of my thesis was to analyze terms, that happened to have two or more synonyms in dictionary, and discover their frequency by looking up number of results in chinese browser Baidu. All terms were divided into following categories due to their transcription to Chinese: phonetic loans, phonetic loans with category, graphic loans, calques, original chinese terms, compounds, descriptive terms and abbreviations. Final sample of most frequent terms display increasing percentage of calques, graphic loans and abbreviations. The number of loans proves that chinese terminology of diseases is becoming more international.

9. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

HAUSER, Přemysl. *Nauka o slovní zásobě*. 1. vyd. Praha: SPN, 1980, 192 s.

FILIPEC, Josef a František ČERMÁK. *Česká lexikologie*. Vyd. 1. Praha: Academia, nakl. Československé akademie věd, 1985, 281 s.

LANGSLOW, David R. *Medical Latin in the Roman Empire*. Oxford: Oxford University Press, 2002, 517 s.

LOTKO, Edvard. *Slovník lingvistických termínů pro filology*. 3. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003, 128 s.

TURENNE, Nicolas. *Knowledge Needs and Information Extraction: Towards an Artificial Consciousness* [online]. John Wiley & Sons, 2013 [cit. 2015-05-05]. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=rd00kzDxVhIC&printsec=frontcover&hl=cs#v=onepage&q&f=false>

NOVOTNÁ, Zdenka. Contributions to the Study of Loan-Words and Hybrid Words in Modern Chinese. *Archiv orientální*, 1967, roc. 35, s. 613 – 648.

NOVOTNÁ, Zdenka. Contributions to the Study of Loan-Words and Hybrid Words in Modern Chinese. *Archiv orientální*, 1968, roc. 36, s. 295 – 324.

NOVOTNÁ, Zdenka. Contributions to the Study of Loan-Words and Hybrid Words in Modern Chinese. *Archiv orientální*, 1969, roc. 37, s. 48 – 75.

PACKARD, Jerome L.. *The Morphology of Chinese: A Linguistic and Cognitive Approach*. Cambridge University Press, 2004, 335 s.

POŠTOLKOVÁ, B. *O české terminologii*. Praha: Academia, 1983, 83 s.

SEDLAČÍKOVÁ, Blanka. 2012. *Historie matematické lingvistiky* [online]. Brno: Akademické nakladatelství CERM [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: http://dml.cz/bitstream/handle/10338.dmlcz/402313/DejinyMat_53-2012-1_5.pdf

SZMRECSANYI, Benedikt a Bernhard WÄLCHLI. 2014. *Aggregating Dialectology, Typology, and Register Analysis: Linguistic Variation in Text and Speech* [online].

Walter de Gruyter [cit. 2015-05-05]. Dostupné z:
<https://books.google.cz/books?id=rHHnBQAAQBAJ>

Slovníky:

GAO Mingkai, LIU Zhengtan, MAI Yongqian, et al. *Hanyu wailai ci cidian [A Dictionary of Loan Words and Hybrid Words in Chinese]*. Shanghai: Shanghai cishu chuban she, 1984. 422 s.

Pleco software, version 3.2.12 Copyright (C) 2001-2015 Pleco Software Incorporated, New York. <https://www.pleco.com>

Xiandai Hanyu cidian. 6. vyd. Beijing: The Commercial Press, 2013.

文林 Wénlín Software for Learning Chinese, Version 3.0 Copyright (C) 1997-2002 Wenlin Institute, Inc. ABC Dictionary Copyright (C) University of Hawai'i Press. <http://www.wenlin.com> Version 3.0, July 1, 2002.

Internetové odkazy:

International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems 10th Revision [online]. [cit. 2015-05-04]. Dostupné z:
<http://apps.who.int/classifications/icd10/browse/2015/en>

Line Dict Chinese-English [online]. [cit. 2015-05-04]. Dostupné z:
<http://ce.linedict.com/#/cnen/home>

Nihongodict [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.nihongodict.com>

Online Etymology Dictionary [online]. [cit. 2015-05-04]. Dostupné z:
<http://www.etymonline.com>

Slovník cizích slov [online]. [cit. 2015-05-04]. Dostupné z: <http://www.slovník-cizich-slov.cz>

10. PŘÍLOHY

- Seznam aktuálních názvů nemocí, které měly dvě varianty
- Seznam aktuálních názvů nemocí, které měly tři a více variant

Příloha č. 1 : Seznam aktuálních názvů z původních dvou variant

Africká trypanozomiáza (spavá nemoc)	昏睡病	hūnshuì bìng
Aids	艾滋病	àizībìng
Alergie	过敏	guòmǐn
Alopecie	脱发	tuōfà
Anémie	贫血	pínxuě
Aplastická anémie	障碍性贫血	zhàng'ài xìng pínxuě
Astigmatismus (cylindrická oční vada)	散光	sànguāng
Autismus	自闭症	zìbì zhèng
Autismus	孤独症	gūdú zhèng
Crohnova nemoc	克罗恩病	kèluóēn bìng
Dýmějový mor (černá smrt)	鼠疫	shǔyì
Dýmějový mor (černá smrt)	黑死病	hēisǐbìng
Cystická fibróza	囊性纤维化	nángxìng xiānwéihuà
Down syndrome (trisomie 21)	唐氏综合症	tángshì zònghé zhèng
Down syndrome (trisomie 21)	先天愚型	xiāntiān yúxíng
Dyslexie	阅读障碍	yuèdú zhàng'ài
Ebola	埃博拉	āibólā
Enuresis (noční pomočování)	遗尿	yíniào
Fobie	恐惧症	kǒngjù zhèng

Gangréna	坏疽	huàijū
Hemoroidy	痔核	zhìhé
Hemoroidy	痔疮	zhìchuāng
Histoplasmóza	组织胞浆菌病	zǔzhī bāojiāng jùnbìng
Horečka dengue	登革热	dēnggérè
Horečka chikungunya	基孔肯雅热	jīkǒngkěnyǎrè
Huntingtonova nemoc	亨丁顿舞蹈症	hēngdīngdùn wǔdǎo zhèng
Impetigo	脓疱病	nóngpào bìng
Impetigo	脓痂疹	nóngjiā zhěn
Koktavost	口吃	kǒuchī
Lepra (malomocenství, Hansenova nemoc)	麻风	máfēng
Leptospiróza	钩端螺旋体病	gōuduān luóxuántǐ bìng
Lupus erythematodes	红斑狼疮	hóngbān lángchuāng
Lymfogranuloma inguinale	腹股沟淋巴	fùgǔgōu línbā
Maniakální deprese (bipolární porucha)	躁狂症	zàokuáng zhèng
Maniakální deprese (bipolární porucha)	躁郁症	zàoyù zhèng
Mozková mrtvice	脑卒中	nǎocùzhōng
Mozková mrtvice	脑中风	nǎozhōngfēng
Omrzlina	冻伤	dòngshāng
Parkinsonova nemoc	帕金森病	pàjīnsēn bìng
Pelagra (červené malomocenství)	糙皮病	càopíbìng
Pelagra (červené malomocenství)	烟酸缺乏症	yānsuān quēfázhèng
Pneumokonióza	尘肺	chénfèi
Revmatismus	风湿症	fēngshī zhèng

Schistosomóza (snail fever)	血吸虫病	xuèxīchóng bìng
Skolióza	脊柱侧弯	jǐzhù cèwān
Skolióza	脊柱侧凸	jǐzhù cètú
Skvrnitý tyfus	斑点热	bāndiǎnrè
Skvrnitý tyfus	斑疹热	bānzhěnrè
Slepota	失明	shīmíng
Spála	猩红热	xīnghóngrè
Spalničky	麻疹	mázhěn
Srpkovitá anémie	镰状细胞病	liánzhuàng xìbāo bìng
Strabismus (šilhání)	斜眼	xiéyǎn
Spasmus (svalová křeč)	肌肉拉伤	jīròu lāshāng
Syfilis	梅毒	méidú
Šedý zákal	白内障	báinèizhàng
Vzteklina	狂犬病	kuángquǎn bìng
Zánět spojivek	结膜炎	jiémóyán
Zánět středního ucha	中耳炎	zhōng'ěryán
Žloutenka typu A	甲肝	jiǎgān
Vředy	溃疡	kuiyáng

Příloha č. 2: Seznam aktuálních názvů z původních tří a více variant

Akné	痤疮	cuóchuāng
Amnesie	健忘症	jiànwàng zhèng
Amnesie	失忆症	shīyì zhèng
Artritida	关节炎	guānjié yán
Astma	哮喘	xiāochuǎn
Brucelóza	波状热	bōzhuàngrè
Brucelóza	布氏杆菌病	bùshì gǎnjùnbìng
Brucelóza	布鲁氏菌病	bùlǔshì jùnbìng
Cholera	霍乱	huòluàn
Epilepsie	癫痫	diānxián
Epilepsie	癫痫	diānxián
Fetišismus	恋物癖	liànwùpǐ
Hemiplegie	半身不遂	bànshēnbùsuí
Hypotermie	低温	dīwēn
Infarkt myokardu	心肌梗塞	xīnjī gěngsè
Infarkt myokardu	梗死	gěngsǐ
Kwashiorkor	恶性营养不良	èxìng yíngyǎng bùliáng
Malárie	疟疾	nüèjí
Melanom	黑色素瘤	hēisèsùliú
Melanom	黑瘤	hēi liú
Lupénka	银屑病	yínxièbìng
Lupénka	牛皮癣	niúpíxuǎn
Dětská obrna	脊髓灰质炎	jǐsuǐ huīzhǐ yán
Dětská obrna	小儿麻痹	xiǎo'ér mábì

Příušnice	腮腺炎	sāixiàn yán
SARS	非典	fēidiǎn
Siamská dvojčata	连体	liántǐ
Struma	甲状腺肿	jiǎzhuàngxiàn zhǒng
Svrab	疥疮	jièchuāng
Traumatický šok	外伤	wàishāng
Tuberkulóza	肺结核	fèijiéhé
Tuberkulóza	结核	jiéhé
Úžeh	晒斑	shàibān
Úžeh	晒伤	shàishāng
Zubní kaz	蛀牙	zhùyá
Zubní kaz	龋齿	qǔchǐ